

**Sprawozdanie z posiedzenia Konferencji Dyrektorów Biblioteka Akademickich Uczelni Medycznych,
które odbyło się w dniu 16.09.2024 r. w Bibliotece Głównej PUM w Szczecinie.**

Program spotkania:

1. Powitanie nowych członków KDBAUM.
2. Przyznanie honorowego członkostwa KDBAUM dyr. Danucie Dąbrowskiej-Charytoniuk.
3. Podsumowanie prac związanych z selekcją i przechowywaniem archiwalnych zasobów czasopism drukowanych [znajdujących się] w akademickich bibliotekach medycznych – dyr. Katarzyna Falow.
4. Forum Bibliotek Medycznych – dyr. Agnieszka Czarnecka.
5. PPM – stan obecny i perspektywy rozwoju – dyr. Dominika Sidorska.
6. MeSH – perspektywy zaktualizowania katalogów lokalnych poprzez NUKAT – dyr. Anna Uryga.
7. XLII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych 2025.
8. Sprawy bieżące.
9. Wolne wnioski.

Lista osób obecnych na spotkaniu (16 osób) – w załączeniu do sprawozdania.

Spotkanie otworzyła Pani dyrektor Dagmara Budek, która przywitała obecnych i przedstawiła program spotkania. Jednocześnie Pani dyrektor Budek przywitała w imieniu wszystkich obecnych Panią Agnieszkę Janucik, dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, nową członkinię KDBAUM.

Następnie prowadząca obrady Pani dyrektor Budek przeszła do punktu drugiego spotkania. Pod głosowanie został poddany wniosek, dotyczący przyznania honorowego członkostwa Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych Pani Danucie Dąbrowskiej – Charytoniuk, wieloletniej dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, członkowi KDBAUM, która przeszła w tym roku na emeryturę. Zebrane osoby zaakceptowały ten wniosek przez aklamację.

Następnie Pani dyrektor Budek przeszła do punktu trzeciego programu spotkania i oddała głos Pani Katarzynie Falow, dyrektor Biblioteki Głównej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Pani dyrektor Falow przedstawiła stan zaawansowania wewnętrznego projektu bibliotek medycznych, zakładającego wspólny proces selekcji i wyboru do wieczystego przechowywania archiwalnych zasobów czasopism drukowanych. Pani dyrektor Falow przekazała, że w najbliższym czasie prześle do dyrektorów bibliotek protokół wraz z oznaczeniem tytułów do archiwizacji wieczystej i informację, która biblioteka lub biblioteki zadeklarowały wieczyste przechowywanie tych zasobów. Łącznie w projekcie znajduje się 516 unikalnych tytułów czasopism (łącznie 812 tytułów czasopism, wraz ze współdzielonymi przez biblioteki). Prowadząca spotkanie Pani dyrektor Budek podkreśliła, jak ważną sprawą jest doprowadzenie do zarchiwizowania kompletnych ciągów w bibliotece, która zadeklarowała wieczystą archiwizację danego tytułu. Jednak proces ten wiąże się z kosztami przesyłania i późniejszego wieczystego przechowywania tytułów (stąd pojawiła się sugestia, by informację o wieczystej archiwizacji umieszczać w inwentarzach, by zabezpieczyć w ten sposób te zbiory przez ewentualnym ubytkowaniem).

Kontynuowano temat kosztów przechowywania zbiorów i procesu ubytkowania zasobów. Przypomniano, że dobrą praktyką jest przysyłanie innym bibliotekom informacji o zbiorach usuwanych z zasobów poszczególnych bibliotek, w celu uzupełnienia braków w innych bibliotekach. W przypadku zakupu pozycji wieloegzemplarzowych wymieniono się również informacjami o przyjętej w

poszczególnych bibliotekach zasadzie dostosowania liczby egzemplarzy danego tytułu do liczby studentów (5-10 egz., 10-15 egz., 10% liczby studentów, 20% liczby studentów – uczelnie przyjmują różne strategie w tym względzie). Zwyczaj nieodpłatnego przekazywania ubytkowanych pozycji uznano za cenną inicjatywę godną kontynuowania.

Pan Witold Kozakiewicz dyrektor Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi zasugerował możliwość rozważenia wspólnej realizacji projektu polegającego na digitalizacji zbiorów, na przykład w ramach finansowania projektu Społeczna Odpowiedzialność Nauki, szczególnie w odniesieniu do digitalizacji pozycji unikalnych, takich jak na przykład doktoraty. Dyskutowano o tym, jak zabezpieczyć dorobek doktoratów w bibliotekach medycznych, jednocześnie nie naruszając praw autorskich do tych utworów. Pani Anna Uryga, dyrektor Biblioteki Medycznej Collegium Medicum UJ w Krakowie stwierdziła, że w CM UJ jest prowadzona digitalizacja doktoratów w oparciu o podpisywane licencje z autorami lub rodzinami autorów w przypadku autorów nieżyjących. Doktoratom nadawane są numery DOI, a same doktoraty wraz z metadanymi trafiają za pośrednictwem repozytorium do otwartych baz, co zwiększa ich cytowalność i rozpoznawalność. Nie zapadła decyzja o wspólnym projekcie digitalizacyjnym starych zasobów.

Następnie Pani dyrektor Budek przekazała głos Pani Agnieszce Czarneckiej, dyrektor Biblioteki Głównej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, która przedstawiła sprawozdanie z funkcjonowania „Forum Bibliotek Medycznych”, którego jest redaktorem naczelnym. Pani dyrektor Czarnecka przedstawiła m.in. kwestie związane z finansowaniem „Forum Bibliotek Medycznych”, poinformowała, że wystąpiła do władz Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o zmniejszenie kosztów pośrednich związanych z publikowaniem FBM, dodatkowo zgoda na zmniejszenie liczby znaków dla artykułów i zlecenie tłumaczenia poszczególnych tekstów w ramach środków własnych Biblioteki (tłumaczenia przygotowuje pracownik Biblioteki) spowodowało, że koszty wydania numeru zostały zmniejszone do około 4800 zł za ostatni numer. Oznacza to, że przy utrzymaniu obecnego poziomu finansowania, finansowa strona wydawania „Forum Bibliotek Medycznych” jest zabezpieczona. Istniejące środki finansowe pokrywają koszt wydania kolejnych 2-3 numerów. Składka ponoszona przez biblioteki na FBM nie zostanie w związku z tym na ten moment podniesiona.

Jednocześnie Pani dyrektor Czarnecka poinformowała, że warunkiem sprawnego ukończenia procesu pokonferencyjnego numeru FBM jest terminowe przysyłanie przez autorów ich artykułów. Numer pierwszy z 2024 roku jest już gotowy w całości, natomiast drugi numer z 2024 roku ma zawierać artykuły pokonferencyjne, stąd prośba do autorów o przysyłanie tekstów nie później niż do końca listopada 2024 r.

Następnie Pani dyrektor Czarnecka przeszła do kwestii związanych z przyszłością „Forum Bibliotek Medycznych”. Pani dyrektor Anna Uryga zaproponowała stworzenie społecznościowego portalu przy stronie FBM na wzór funkcjonowania portalu EBIB. Osoby obecne uznały to za ciekawą propozycję, niemniej na ten moment trudną logistycznie do zrealizowania ze względu na to, że trzeba by było znaleźć osoby, które podjęłyby się moderowania takiego forum. Stąd w tym momencie nie uzgadniano szczegółów do czasu pojawienia się osób zainteresowanych tego rodzaju działalnością.

Pani dyrektor Agnieszka Czarnecka powiedziała, że w związku z polityką wyrównywania poziomu naukowego czasopism funkcjonujących w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, zmieniony został sposób w jaki poszczególne redakcje tych czasopism funkcjonują w Uniwersytecie, co dotyczy również FBM. W związku z tym została przygotowana przez Panią dyrektor Czarnecką strategia dla FBM, obejmująca najbliższe 5 lat działania, z zapisanym kamieniem milowym po 2 latach (wtedy zostanie sprawdzony sposób realizowania zaplanowanych celów). Pani Agnieszka Czarnecka zwróciła się

również też do obecnych o zgodę na zakupienie dla potrzeb FBM programu antyplagiatowego, na co zebrani wyrazili zgodę.

Jednocześnie Pani dyrektor Czarnecka podkreśliła fakt dalszego utrzymywania przez FBM modelu diamentowego, to znaczy bezpłatnego dostępu dla autorów i czytelników. Rada Programowa i Rada Redakcyjna FBM również wymagają pewnych zmian. Pani dyrektor Czarnecka zaproponowała, by Radę Programową FBM stanowili dyrektorzy bibliotek medycznych skupionych w KDBAUM, którzy będą w związku z tym zobowiązani do przygotowywania wewnętrznych recenzji dla zgłaszanych do redakcji tekstów. Szacuje się, że będzie to około jednej recenzji rocznie na członka Rady Programowej. Natomiast w Radzie Redakcyjnej będą osoby, które zajmują się techniczną stroną wydawania FBM. Ponieważ temat ten jest bardzo istotny i wymaga dalszych ustaleń, zebrani zdecydowali, że nowa Rada Programowa spotka się online na platformie Team's w celu ustalenia niezbędnych szczegółów organizacyjnych. Jednocześnie zgromadzeni wyrazili przez akłamację zgodę na zmiany w FBM, jakie zostały zaproponowane przez Panią dyrektor Agnieszkę Czarnecką.

Następnie zebrani przeszli do punktu piątego spotkania, to znaczy kwestii związanych z Polską Platformą Medyczną, jej stanem obecnym i perspektywami rozwoju. Tematykę tę przedstawiła Pani dyrektor Dominika Sidorska (Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu jest liderem projektu PPM). Pani dyrektor Sidorska przedstawiła obecny stopień integracji PPM z systemem PublicUM (systemem informacji o działalności naukowej pracowników Uniwersytetu Medycznego w Łodzi). Ponadto potwierdziła, że kartoteka MeSH została wgrana na centralną instalację PPM, są też nadawane numery DOI. Zwróciła również uwagę na to, że ze względu na konsorcyjny charakter PPM, trzeba pamiętać, że numer DOI musi wskazywać na PPM jako konsorcjum, nie na poszczególnych partnerów projektu. Wiąże się to z kwestiami organizacyjnymi i finansowymi. Nie przestrzeganie tej zasady zwiększy koszty dla poszczególnych Uniwersytetów - partnerów PPM. Pani dyrektor Dagmara Budek zwróciła się z prośbą o przeprowadzenie przez członków zespołu PPM we Wrocławiu wspólnego szkolenia dla wszystkich redaktorów z PPM na temat sposobu, w jaki należy nadawać DOI w Omega-Psir, by poprawnie wskazywały one na PPM. Ten sam algorytm postępowania należy stosować u wszystkich. Podkreśliła również, że ze względu na pilny charakter sprawy, dobrze by było przeprowadzić to szkolenie jeszcze we wrześniu, a w każdym razie możliwie najszybciej. Pani dyr. Sidorska zgodziła się na przeprowadzenie takiego szkolenia przez swój zespół.

Następnie Pani dyr. Sidorska przekazała, że Sages, właściciel oprogramowania Omega-Psir, zadeklarował rejestrację PPM w OPENAire, i ważną sprawą w tym kontekście jest obowiązkowe posiadanie 3 kopii bezpieczeństwa (szczególnie dla danych badawczych). Sages zadeklarował, że może rozszerzyć infrastrukturę platformy centralnej PPM dla danych badawczych i wycenił tę usługę na około 7000 zł miesięcznie. Pan dyrektor Witold Kozakiewicz przypomniał, że istnieje Krajowy Magazyn Danych w ramach projektu Pionier i że jest on bezpłatny dla instytucji naukowych lub dostępny za symbolicznym finansowaniem. Dodatkowo jest to miejsce, gdzie można bezpiecznie deponować dane naukowe, a dodatkowo Omega-Psir i Krajowy Magazyn Danych posługują się tym samym protokołem. W związku z tym przysyłanie danych między nimi powinno być proste technicznie. Co więcej Krajowy Magazyn Danych spełnia wymóg tworzenia 3 kopii bezpieczeństwa. Jedyną kwestią, o której trzeba pamiętać to to, że w przypadku zapotrzebowania na konkretną paczkę danych (ze względu na sposób ich składowania) proces ten trwa około 24 godzin. Natomiast ważną sprawą jest to, że Krajowy Magazyn Danych jest wskazywany również przez MNiSW jako miejsce, gdzie można te dane deponować. Pani dyrektor Anna Uryga stwierdziła, że takie przekazywanie i przechowywanie danych w formule proponowanej przez Krajowy Magazyn Danych jest jak najbardziej zasadne, co potwierdzili też inni obecni na spotkaniu. W związku z tym Pani dyrektor Dominika Sidorska zadeklarowała, że

wystąpi w najbliższym czasie z zapytaniem do Krajowego Magazynu Danych w jaki sposób można deponowania tam dane i poprosi o wycenę kosztów tej usługi.

Kolejną poruszaną kwestią było odświeżenie graficzne i merytoryczne strony centralnej instalacji PPM. Zasugerowano, by zamiast nowości w bazie pokazywać np. najbardziej aktualne typy badań, realizowane projekty, profile najbardziej aktywnych naukowo badaczy. Zebrani postanowili rozważyć tę propozycję, na ten moment nie podjęto ostatecznej decyzji.

Następnie powrócono do kwestii związanych ze stroną internetową Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych, która jest obecnie posadowiona na serwerach Uniwersytetu Medycznego w Gdańsku. Rozważano aktualizację i przeniesienie tej strony na serwery Uniwersytetu Medycznego w Warszawie. Na tę zmianę zgodę wyraziła obecna na spotkaniu Pani dyrektor Falow (BG GUMed), natomiast Pani dyrektor Czarnecka zadeklarowała, że ustali czy taką stronę będzie można założyć na serwerach w Warszawie i czy można to zrobić w taki sposób, by FBM było podstroną KDBAUM. Pomysł aktualizacji strony KDBAUM i przeniesienia jej na nowsze oprogramowanie z nowszym layoutem uznano za dobrą propozycję i ją jednogłośnie zaakceptowano.

Następnie Pani dyrektor Anna Uryga (BM CM UJ) przekazała obecnym informacje na temat zaktualizowanej kartoteki MeSH. Przedstawiła wygląd bazy MeSH od strony jej redaktorów, na której pracuje zespół krakowski aktualizując hasła. Niestety na ten moment nie ma możliwości rozszerzenia zespołu o redaktorów spoza Biblioteki Medycznej CM UJ. Jednak na tej na ten moment MeSH 2024 jest kompletny i można pobierać pliki kartoteki. Niestety Biblioteka CM UJ nie współpracuje z NUKAT, ze względu na przejście na inne oprogramowanie niż to, na którym jest posadowiony NUKAT. W związku z tym nie ma możliwości przekazywania haseł MeSH do NUKAT na dotychczasowych warunkach. Stąd biblioteki medyczne korzystające z NUKAT nie mogą jak kilka lat temu aktualizować swoich kartotek haseł przedmiotowych MeSH tą drogą. Ponadto w listopadzie 2024 roku Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego również przechodzi ostatecznie na nowy system biblioteczny, co będzie miało wpływ na NUKAT. Pojawiła się co prawda nowa koncepcja funkcjonowania katalogu NUKAT, być może w kontekście realizacji jakiegoś projektu, ale na ten moment sytuacja z NUKAT jest niepewna.

Pani dyrektor Uryga przedstawiła również sposób współpracy między MeSH-em, oprogramowaniem bibliotecznym ALMA i Biblioteką Narodową, która przejęła kartotekę MeSH. W tym momencie system biblioteczny w BN nie daje możliwości corocznej aktualizacji kartoteki MeSH. Ponadto Pani dyrektor Uryga przekazała zebranim, że zgłaszają się instytucje zainteresowane implementacją polskiego tłumaczenia kartoteki MeSH do swoich systemów lub w ramach realizowanych przez siebie projektów. Obecni na spotkaniu Dyrektorzy wyrazili zgodę na udostępnianie kartoteki na potrzeby zainteresowanych nią instytucji naukowych, które chcą z tej kartoteki korzystać. Ze względu na wagę kwestii związanych z kartoteką MeSH ustalono, że dyskusja będzie kontynuowana na odrębnym spotkaniu online. Nie ustalono konkretnego terminu tego spotkania.

Następnie zebrani przeszli do omówienia punktu siódmego spotkania, tj. kwestii związanych z organizacją kolejnej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych. Pan dyrektor Witold Kozakiewicz zadeklarował, że w związku z organizacją przez prowadzone przez siebie Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi kolejnej Konferencji EAHIL w Łodzi od 11 do 15 czerwca 2025, widzi możliwość zorganizowania jednocześnie kolejnej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, jako części tego wydarzenia. Zebrani zaakceptowali tę propozycję. Kwestie organizacyjne będą jeszcze ustalane, natomiast przedstawił wysokość opłaty konferencyjnej przewidywaną dla Konferencji EAHIL na 350 €. Zaproponował, że przedyskutuje możliwość ewentualnego zastosowania zniżki dla uczestników z Polski, ale będzie to opłata rzędu 850-900 zł za osobę. Na ten moment można już zgłaszać abstrakty, termin zgłaszania abstraktów upływa z końcem

października 2024. Na konferencji EAHIL 2025 nie będzie wystąpień posterowych, w to miejsce będą wystąpienia trzy- lub pięciominutowe. Informacje organizacyjne będą sukcesywnie przekazywane przez Pana dyrektora Kozakiewicza.

Ponadto Pan dyrektor Kozakiewicz przypomniał, że mamy jako Polska do obsadzenia jedno wolne miejsce w Radzie EAHIL i zachęcał do przekazania tej informacji zainteresowanym osobom będącym członkami EAHIL.

Następnym punktem spotkania były sprawy bieżące i wolne wnioski. Pani dyrektor Katarzyna Falow przekazała informację, że jeden z pracowników Biblioteki GUMed - Pan Jakub Rusakow - jest obecnie na stażu w Italian Institute of Technology w Genoi, gdzie zajmuje się wdrażaniem narzędzia do automatycznego tworzenia planów zarządzania danymi badawczymi. Pani dyrektor Falow zadeklarowała, że po powrocie ze stażu Pan dr Rusakow chętnie podzieli się z bibliotekarzami swoimi doświadczeniami i zdobytymi umiejętnościami, co spotkało się z dużym zainteresowaniem ze strony obecnych.

Po wyczerpaniu wszystkich punktów programu spotkania zostało zakończone przez Panią dyrektorkę Dagmarę Budek.

Protokołowała

Anastazja Śniechowska-Karpińska (BG UM w Lublinie)